

แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์

ตามหลักพุทธบริหารการศึกษา แขวงหลวงพระบาง

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว*

A GUIDELINE FOR THE DEVELOPMENT OF TEACHING AND LEARNING MANAGEMENT
ACCORDING TO BUDDHIST EDUCATIONAL ADMINISTRATION PRINCIPLES IN SANGHA
SECONDARY SCHOOLS IN LUANG PHRABANG, LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC

¹พระอานุสรณ์ อนุสรโร (พันธ์ประเสริฐ) Phra Anousone Anussaro (Phanpaseuth),

²พระครูกิตติญาณวิสิฐ (ธนา กิตติญาโณ) Phrakhukittiyana-visit (Thana Kittinano),

³พระครูวิรุฬห์สุตคุณ (อุดมศักดิ์ อุดมสมโก) Phrakhruwirunsutakhun (Udomsak Uttamasakko)

^{1,2,3}มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Corresponding Author E-mail: anousonpps@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ 2) เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ตามหลักพุทธบริหารการศึกษา และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ตามหลักพุทธบริหารการศึกษา แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี คือ 1) การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและครูผู้สอน 72 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ 2) การวิจัยเชิงคุณภาพด้วยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 5 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา สรุปผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ ในภาพรวมและรายด้านมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2) วิธีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ตามหลักพุทธบริหารการศึกษา ประกอบด้วยวิธีการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน และวิธีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนตามหลักพุทธบริหารการศึกษา คือ อิทธิบาท 4 3) แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ตามหลักพุทธบริหารการศึกษาแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นเครื่องมือช่วยให้บรรลุความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกับหลักการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ 4 ด้าน คือ การจัดการเรียนรู้ หลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน และสื่อการเรียนการสอน โดยนำมาบูรณาการกับหลักอิทธิบาท 4 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพคุณภาพในการจัดการศึกษา

คำสำคัญ: การจัดการเรียนการสอน, หลักพุทธบริหารการศึกษา, โรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์, สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

Abstract

The objectives of this research article were 1) to study the present condition of teaching and learning management in Sangha Secondary Schools, 2) to study methods for developing teaching and learning management in Sangha Secondary Schools according to Buddhist Educational Administration principles, and 3) to propose guidelines for the development of teaching and learning management according to Buddhist Educational Administration principles in Sangha Secondary School in Luang Prabang, Lao People's Democratic Republic. Mixed methods research was designed: namely 1) quantitative research, a sample questionnaire was used for 72 executives and teachers. The data were analyzed by statistical methods which were frequency, percentage, mean, standard deviation; and 2) a qualitative research by interviewing 5 key informants/person. Data were analyzed by content analysis. Results showed that 1) the present condition of teaching and learning management in Sangha secondary school in overall and in each aspect, it was found that the level of practice was at a high level. 2) Methods for developing teaching and learning management in Sangha School secondary schools according to Buddhist Educational Administration principles, it consists of teaching and learning in secondary schools by adhering to the principle that educational institutions create a curriculum in accordance with the problems and needs of the community and society truly, with teachers, administrators, parents and communities participating in providing quality and standard education by assuming that learners have most important and there is a method for developing teaching and learning management in Sangha secondary schools according to Buddhist Educational Administration principles of Iddhipada IV. 3) Guidelines for developing teaching and learning management for Sangha secondary schools according to Buddhist Educational Administration principles in Luang Prabang Province, Lao People's Democratic Republic. It is a tool to help achieve the success of teaching and learning of secondary school teachers with the principles of effective academic administration in 4 areas: learning management; teaching curriculum, Teaching assessment, and teaching materials by integrated with Iddhipada IV to enhance the quality of education management.

Keywords: Teaching and Learning Management, Buddhist Educational Administration Principles, Sangha Secondary Schools, Lao People's Democratic Republic

บทนำ

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเป็นอีกประเทศหนึ่งที่กำลังมีการพัฒนาประเทศโดยรัฐบาลพยายามที่จะให้ประชาชนในชาติมีความสามัคคีปรองดองอยู่บนพื้นฐาน การมีผลประโยชน์ร่วมกัน คือ ประเทศชาติได้รับการพัฒนาสักระยะหนึ่งไม่ให้เกิดสภาพเหลื่อมล้ำกันในสังคม เพื่อไม่ให้เกิดการแยกชั้นวรรณะและ ขั้วยากจนในสังคม รวมถึงการร่วมกันพัฒนาเศรษฐกิจกับการแก้ไขปัญหาสังคม การพัฒนาคน และการรักษา สิ่งแวดล้อมตั้งแต่เนิ่นๆ เน้นการพัฒนาขยายสังคมวัฒนธรรมควบคู่กับเศรษฐกิจ พัฒนาทางด้านจิตใจควบคู่ กับการสร้างความอยู่ดีกินดีและความเจริญทางด้านวัตถุ และถือเอาปัญหาวัฒนธรรมเป็นพื้นฐานด้านจิตใจของ สังคม ถือการพัฒนาคนเป็นหน้าที่ที่ต้องมีการพัฒนาให้ประสบผลสำเร็จ (พรรคประชาชนปฏิวัติลาว, 2554) และในมาตรา 4 ว่าด้วยรัฐบาลยึดหลักการศึกษาคือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ตระหนักถึง ความสำคัญในการพัฒนาคนทางด้านร่างกาย คุณธรรม จริยธรรม ชีวิตสังคมโลกทัศน์ วิทยาศาสตร์และความ เจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี กล่าวคือ การสร้างคนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถคิดอย่างสร้างสรรค์มี วิชาชีพและมีส่วนร่วมในการสร้างสังคมให้กลายเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เศรษฐกิจแห่งภูมิปัญญาที่ละก้าว (กระทรวงศึกษาธิการ กรมจัดตั้งและพนักงาน, 2558) ซึ่งตามแผนยุทธศาสตร์ของชาติในการพัฒนาประเทศ ขึ้นต่อไปทำให้ทั่วประเทศมีเสถียรภาพทางการเมือง สร้างทุกเงื่อนไขอำนวยความสะดวกให้เศรษฐกิจ ขยายตัวในระดับต่อเนื่อง และบรรลุเป้าหมายตามแผนยุทธศาสตร์ของชาติที่กำหนดไว้จึงได้กำหนดแผนว่า ภายในปี พ.ศ. 2563 ต้องผลักดันให้ประเทศชาติหลุดพ้นจากความเป็นประเทศด้อยพัฒนาเพื่อบรรลุเป้าหมาย นั้นการศึกษาจึงถือเป็นงานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพดีขึ้น เพื่อให้การขับเคลื่อนเข้าใกล้ กับมาตรฐานการศึกษาของเขตภาคพื้นและสากลที่ละก้าว พร้อมทั้งให้สอดคล้องกับความเป็นจริงของประเทศ ซึ่งเป้าหมายของการจัดการศึกษาก็เพื่อเน้นไปที่การสร้างคนให้ได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน เป็นพลเมืองที่ดี มีการศึกษา มีความรู้ในวิชาชีพ มีความสามารถ มีหัวใจประชาธิปไตย มีส่วนร่วมใน การพัฒนาประเทศก็คือนำตนเองให้มีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์และมีคุณธรรมจริยธรรมเพื่อ ตอบสนองกับความต้องการสนองกับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาประเทศชาติในยุคโลกาภิวัตน์ (กระทรวงศึกษาธิการ กรมจัดตั้งและพนักงาน, 2558)

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ การพัฒนาการศึกษาของประเทศนั้นจะต้อง คำนึงถึงองค์ประกอบหลายด้านด้วยกัน สิ่งสำคัญนอกเหนือไปจากครูอาจารย์สื่ออุปกรณ์การสอนงาน และ หลักสูตรที่ดีแล้วการนำหลักสูตรไปใช้เป็นส่วนที่มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง การที่ ประเทศจะพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วและดีมาน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ แต่ใน ปัจจัยเหล่านั้นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยที่สำคัญ ถ้าประเทศใดไม่สามารถพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ได้ก็จะไม่พัฒนาด้านอื่นได้มากนักไม่ว่าจะเป็น ด้านเศรษฐกิจ สังคม หรือการเมือง และเป็นที่ ยอมรับกันทั่วกันว่าเครื่องมือที่ทำให้ทรัพยากรมนุษย์มีคุณค่าคือการศึกษา นั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ การปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2551-2558 (ค.ศ. 2006-2015) ของสถาบันการศึกษาแห่งชาติลาวที่ได้ ยึดถือเอาการศึกษาเป็นจุดศูนย์กลางของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ดำเนินการปฏิรูประบบการศึกษาแห่งชาติ ให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานสูงขึ้น ในทำนองเดียวกันกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว มาตรา 2 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2551) (โครงการสนับสนุนการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551) ได้กล่าว ว่าการศึกษาเป็นกระบวนการวิวัฒนาการการเรียนการสอนทางด้านวิทยาศาสตร์และการค้นคว้าทฤษฎี พฤติกรรมเพื่อสร้างคนให้มีการขยายตัวอย่างรอบด้าน มีคุณสมบัติมีความรู้ความสามารถมีวิชาชีพมีสุขภาพดี

มีศิลปะมีระเบียบวินัยมีความรักชาติรักระบอบประชาธิปไตยประชาชนเพื่อตอบสนองความเรียกร้องต้องการของภารกิจปกป้องรักษาและพัฒนาประเทศชาติ (ไซกร ปัญญาทอง, 2555)

ความรู้เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นมากสำหรับทุกคนในสังคม ฉะนั้น เราจึงจำเป็นต้องศึกษาหาความรู้ เพราะการศึกษเป็นงานที่สำคัญและจำเป็นมากสำหรับทุกคนในสังคม เป็นงานที่เป็นใจกลางของการพัฒนาสังคมมนุษย์เพื่อทำให้ความรู้ของมนุษย์มีการเจริญเติบโตทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ ซึ่งหน้าที่หลักของการศึกษาก็คือ การยกระดับความรู้ความสามารถและความคิดของมนุษย์ให้สูงขึ้นเป็นลำดับเพื่อให้ประชาชนลาวได้มีพื้นฐานชีวิตที่ดีมีวิชาอาชีพ มีความก้าวหน้า และมีความมั่นคง ดังนั้น รัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวจึงได้วางแผนยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษา 20 ปี 10 ปี 5 ปี และแผนพัฒนาการศึกษาในแต่ละปี เพื่อรองรับกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์แห่งการพัฒนาและองค์ประกอบเศรษฐกิจของประเทศคือ ความต้องการในการเชื่อมโยงเข้ากับสากลโดยเน้นคนในประเทศ เพื่อสร้างคนให้มีมาตรฐานของคนยุคใหม่กำหนดแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับงานการศึกษาในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงใหม่ เช่น การศึกษาต้องพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง รวมทั้งการอบรมแนวคิดการเมือง วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์กับการศึกษาเทคนิควิชาชีพ เพื่อรับประกันการพัฒนาบุคลากรอย่างรอบด้าน การที่จะพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข มนุษย์จำเป็นต้องมีการรับรู้ เรียนรู้ และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้กลั่นกรองข้อมูลเลือกใช้ และนำมาใช้ในสถานการณ์ที่ตนต้องการได้อย่างเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ กรมจัดตั้งและพนักงาน, 2560) รัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ให้ความสำคัญกับการศึกษามาเป็นอันดับหนึ่ง ภารกิจหลักของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์คือการพัฒนาคนโดยให้ความรู้ในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ศิลธรรม ชีวิตทัศน์ โลกทัศน์ วิทยาศาสตร์ที่ก้าวหน้า และเสริมสร้างประสบการณ์วิชาชีพเพื่อนำความรู้ในการสร้างประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้าและเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในเรื่องการศึกษาเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันในสังคมได้อย่างปกติและสามารถที่จะนำองค์ความรู้เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมีคุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ กรมจัดตั้งและพนักงาน, 2560)

องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว (อ.พ.ศ) เป็นสถาบันสูงสุดของการบริหารงานคณะสงฆ์ลาวก็ได้มองเห็นอนาคตของทางคณะสงฆ์ ที่ยังขาดพระสงฆ์ที่มีความรู้ความสามารถและขาดความเข้าใจในหลักธรรมทางพุทธศาสนาโดยเฉพาะอย่างยิ่งพระสงฆ์ที่จะสืบทอดพระพุทธศาสนาในอนาคตจึงได้มีนโยบายการส่งเสริมการศึกษาของคณะสงฆ์ซึ่งได้ตราไว้ใน มาตรา 1 หมวด 3 ของรัฐธรรมนูญการปกครองพระสงฆ์ลาว พ.ศ. 2541 ว่าให้ส่งเสริมและให้ความสำคัญกับการศึกษาของพระภิกษุสามเณร ด้วยการยกระดับความรู้ความสามารถให้แก่พระภิกษุสามเณรและญาติโยมให้สูงขึ้นพร้อมกันนั้นต้องปรับปรุงระบบการศึกษาสงฆ์ให้มีคุณภาพทั้งด้านหลักวิชาการทางธรรมและทางโลกให้เท่าเทียมกันและทุ่มเทเอาใจใส่ในการนำเอาหลักวิชาชีพแขนงที่มีประโยชน์รับใช้สังคมให้ได้ดีเข้าในสถาบันการศึกษาสงฆ์ด้วย (ศูนย์กลางแนวลาวสร้างชาติ, 2541) โดยเฉพาะหลักการจัดการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่สำคัญและจะต้องดำเนินการเพื่อให้คนทำงานได้ผลดีที่สุด

ด้วยแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวที่ว่าต้องผลักดันให้ประเทศชาติหลุดพ้นจากความเป็นประเทศด้อยพัฒนา เพื่อบรรลุเป้าหมายนั้นการศึกษาจึงถือเป็นงานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพดีขึ้น เพื่อให้การขับเคลื่อนเข้าใกล้กับมาตรฐานการศึกษาของเขตภาคพื้นและสากลที่ละก้าว พร้อมทั้งให้สอดคล้องกับความเป็นจริงของประเทศซึ่งเป้าหมายของการจัด

การศึกษาก็เพื่อเน้นไปที่การสร้างคนให้ได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน เป็นพลเมืองที่ดีมีการศึกษา มีความรู้ในวิชาชีพ มีความสามารถ มีหัวใจประดิษฐ์สร้าง มีความกระตือรือร้นและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศก็คือการพัฒนาตนเองให้มีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์ และมีคุณธรรม จริยธรรมเพื่อตอบสนองกับความต้องการสนองกับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาประเทศชาติ เพื่อให้เป็นฐานการดำเนินชีวิตและการพัฒนาอย่างยั่งยืน นำไปสู่สังคมที่อยู่เย็นเป็นสุข การส่งเสริมให้มีการนำศีลธรรมและหลักธรรมมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต โดยให้ความสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับเยาวชนที่จะอาศัยหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องโน้มน้าวจิตใจของเยาวชนให้ดำเนินไปสู่ความประพฤติและการกระทำที่ดีงามเป็น การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเด็กและเยาวชนที่จะเป็นกำลังของประเทศชาติต่อไป

โรงเรียนมัธยมศึกษาสงฆ์แขวงหลวงพระบาง เป็นโรงเรียนที่เปิดการเรียนการสอนสำหรับพระภิกษุและสามเณร ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ประจำอำเภอเมืองหลวงพระบาง จังหวัดหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2478 (ค.ศ. 1935) เริ่มแรกสร้างขึ้นใช้สำหรับการศึกษาระดับสำหรับพระภิกษุสามเณร และยังไม่ได้รับการพัฒนาเนื่องจากสภาพสังคมสมัยนั้นยังไม่สะดวกเท่าที่ควร โดยเฉพาะการพัฒนาทักษะด้านวิชาการแก่นักเรียน อีกทั้งบุคลากรโรงเรียนยังขาดความเข้าใจในบทบาทการจัดตั้งของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การประสานงานยังไม่มีหลากหลายในเชิงรุก อย่างไรก็ตามในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมาโรงเรียนดังกล่าวเริ่มมีการพัฒนาขึ้นในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการบริหารวิชาการ และการขยายอาคารเรียนเพิ่มขึ้นเนื่องจากมีผู้เข้าเรียนเพิ่มขึ้นจำนวนมากในแต่ละปี ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่สำคัญและเป็นหัวใจหลักของการบริหารจัดการการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน เพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนในการนำองค์กรให้บรรลุตามเป้าหมายในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นแหล่งให้ความรู้และการศึกษาอบรมแก่เด็กและเยาวชน จำเป็นต้องอาศัยบุคลากรซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนในการนำองค์กรให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยนำมาบูรณาการกับหลักพุทธธรรม คือ หลักอิทธิบาท 4 (ม.ม.(ไทย) 13/247/292) ได้แก่ 1) ฉันทะ ความพอใจ คือ ความต้องการที่จะทำ รักที่จะทำสิ่งนั้นอยู่เสมอและปรารถนาจะทำให้ได้ผลดี 2) วิริยะ ความเพียร คือ ขยันหมั่นประกอบสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทน เอาธุระไม่ทอดทิ้ง 3) จิตตะ ความคิด คือ ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำและทำสิ่งนั้นด้วยความคิด เอาจิตฝึกฝนไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอยไป 4) วิมังสา ความไตร่ตรอง หรือ ทดลอง คือ หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญตรวจดูหาเหตุผลและตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนในสิ่งที่ทำนั้น มีการวางแผน วัดผล คิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุง เป็นต้นนั่นเอง (พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต), 2543) อันจะให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ตามหลักพุทธบริหารการศึกษา แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อนำหลักการจัดการเรียนการสอนบูรณาการกับหลักพุทธบริหารการศึกษา คือ หลักอิทธิบาท 4 นำไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์และเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีได้รับความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2. เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ตามหลักพุทธบริหารการศึกษาแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ตามหลักพุทธบริหารการศึกษาแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ตามหลักพุทธบริหารการศึกษาแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว” เป็นรูปแบบงานวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีขั้นตอนการวิจัย 3 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้วยการใช้แบบสอบถามผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสงฆ์นครหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 72 คน

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาวิธีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ตามหลักพุทธบริหารการศึกษา แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้วยการวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา การบริหารการศึกษา และหลักพุทธธรรม จำนวน 5 รูป/คน

ขั้นตอนที่ 3 เสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ตามหลักพุทธบริหารการศึกษา แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้วยการวิเคราะห์เอกสาร ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ขั้นตอนการวิจัย

ขั้นตอน	วิธีการวิจัย	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลการวิจัย
ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	1. ใช้แบบสอบถามผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสงฆ์นครหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 72 คน	1. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่า ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน	สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาวิธีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ตามหลักพุทธบริหารการศึกษาแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	2. การวิเคราะห์เอกสาร 2. การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา การบริหารการศึกษา และหลักพุทธธรรม จำนวน 5 รูป/คน	1. การวิเคราะห์เนื้อหา 2. การวิเคราะห์เนื้อหา	วิธีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ตามหลักพุทธบริหารการศึกษา แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ขั้นตอนที่ 3 เสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษา คณะสงฆ์ตามหลักพุทธบริหารการศึกษา แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	1. การวิเคราะห์เอกสาร	1. การวิเคราะห์เนื้อหา	แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ตามหลักพุทธบริหารการศึกษา แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
--	------------------------------	-------------------------------	---

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประกอบด้วย ด้านที่ 1 หลักสูตร ด้านที่ 2 การจัดการเรียนรู้ ด้านที่ 3 สื่อการเรียนการสอน ด้านที่ 4 วัดผลและประเมินผลการศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลคือค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย ดังในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในภาพรวม

ข้อที่	สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในภาพรวม	ระดับการปฏิบัติ			
		μ	σ	แปลผล	อันดับ
1	หลักสูตรการเรียนการสอน	3.82	0.82	มาก	2
2	การจัดการเรียนการสอน	4.05	0.68	มาก	1
3	สื่อการเรียนการสอน	3.68	0.93	มาก	4
4	การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน	3.75	1.04	มาก	3
	ค่าเฉลี่ยของภาพรวม	4.04	1.03	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในภาพรวม พบว่า มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้งหมด โดยเรียงลำดับจากด้านที่มากที่สุดไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน และด้านสื่อการเรียนการสอน โดยมีรายละเอียดของแต่ละด้านดังนี้

สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านที่ 1 หลักสูตรการเรียนการสอน โดยภาพรวม มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับ คือ หลักสูตรในแต่ละระดับชั้นมุ่งพัฒนานักเรียนให้รู้จักคิดและแก้ปัญหา รองลงมา คือ พัฒนาหลักสูตร

โดยสถานศึกษามีการวางแผนนำหลักสูตรไปใช้ทุกกลุ่มสาระและกิจกรรม พัฒนาหลักสูตรโดยสถานศึกษา ส่งเสริมให้อาจารย์จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และข้อที่มีระดับน้อยที่สุด คือ มีส่วนร่วมในการคัดเลือกบุคลากรและนักเรียน

สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านที่ 2 การจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวม มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับ คือ กำหนดเนื้อหาการสอนแต่ละครั้งเหมาะสมกับเวลาเรียน คือ มีการแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนได้ทราบทุกครั้ง มีการนำผลประเมินมาปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และข้อที่มีระดับน้อยที่สุด คือ เน้นการจัดการเรียนรู้โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนทั้งในห้องและนอกห้องเรียน

สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านที่ 3 สื่อการเรียนการสอน โดยภาพรวม มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับ คือ มีการใช้สื่อการเรียนการสอนโดยการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นและสื่อเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน รองลงมา คือ ใช้ตำราเอกสารการสอนที่มีความสอดคล้องกับเนื้อหาที่สอน มีการใช้สื่อการเรียนการสอนโดยการนำสื่อพิมพ์หลากหลายในการเรียนรู้ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร เป็นต้น มาใช้ในการสอน และข้อที่มีระดับน้อยที่สุด คือ ใช้สื่อ e-learning มาช่วยเสริมให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านที่ 4 การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับ คือ มีการแบ่งกลุ่มให้นักเรียนทำงานเพื่อประเมินผลงานเป็นทีม รองลงมา คือ มีการแจ้งให้นักเรียนทราบถึงแนวทางการทดสอบล่วงหน้า มีการประเมินผลการเรียนประจำปีทุกภาคการศึกษา และข้อที่มีระดับน้อยที่สุด คือ มีการทบทวนเนื้อหา หรือเฉลยข้อสอบ เพื่อให้นักเรียนสามารถเข้าใจมากขึ้น

2. ผลการศึกษาวิธีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ตามหลักพุทธบริหารการศึกษา แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2.1 วิธีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษา มีหลักการเบื้องต้น ดังนี้

1) ยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม 2) จัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ และสามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้น 3) ส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้ 4) ส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่ายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) ส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

2.2 วิธีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ตามหลักพุทธบริหารการศึกษา คือ อิทธิบาท 4 อันเป็นเครื่องมือเพื่อช่วยให้บรรลุความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสงฆ์ ซึ่งประกอบด้วย 1) ฉันทะ เต็มใจทำ คือ มีความต้องการที่จะทำ มีใจรักในสิ่งที่ทำ

ที่รักอันเกิดจากศรัทธาและความเชื่อมั่นต่อสิ่งที่ทำ เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครู 2) วิริยะ แข็งใจทำ คือ ขยันทำสิ่งนั้นด้วยความพยายาม อุตุนอดกลั้นไม่ท้อถอย เป็นความมุ่งมั่นทุ่มเททั้งร่างกายและจิตใจเพื่อที่จะเรียนรู้ให้เข้าใจถึงแก่นแท้ของสิ่งนั้นหรือเรื่องนั้นจนกลายเป็นผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครู 3) จิตตะ ตั้งใจทำ คือ มีใจจดจ่อและรับผิดชอบ ทำสิ่งนั้นด้วยความฝักใฝ่ เอาใจใส่ เสมอ มีใจจดจ่อเป็นสมาธิ เมื่อมีใจที่จดจ่อแล้วก็จะเกิดความรอบครอบตามมา และเมื่อมีความรอบครอบแล้ว การตัดสินใจจะทำอะไรก็จะเกิดความผิดพลาดลดน้อยลงตามไปด้วย เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครู 4) วิมังสา เข้าใจทำ คือ มีความรู้ความสามารถในสิ่งที่ทำ ทำด้วยความพิจารณา หมั่นตรวจสอบ มีการวางแผนวัดผล ตลอดจนหาวิธีแก้ไขปรับปรุงเพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครู

3. ผลการเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ตามหลักพุทธบริหารการศึกษา แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

3.1 หลักสูตรการเรียนการสอน ประกอบด้วย 1) มีใจรักในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดหลักสูตร 2) ประชุมวางแผนจัดการเรียนการสอนด้วยใจรักอยากให้เกิดผลสำเร็จตามหลักสูตร 3) จัดอบรมเกี่ยวกับเทคนิคการการจัดทำหลักสูตรให้กับครูอย่างไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรค 4) ดำเนินการตามแผนงานวิชาการด้วยความขยันหมั่นเพียร 5) เอาใจฝักใฝ่คิดค้นจัดทำโครงการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตร 6) ผู้บริหารและครูวิชาการ กำกับติดตามการใช้หลักสูตรอย่างสม่ำเสมอด้วยความเอาใจใส่ 7) ผู้บริหารและครูวิชาการและครูผู้สอนร่วมกันสรุปและประเมินผลในการใช้หลักสูตร 8) นำผลการประเมินผลการใช้หลักสูตรไปปรับปรุงใช้ในการดำเนินงานวิชาการ

3.2 การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 1) ครูมีใจรักในการจัดการเรียนการสอน 2) จัดครูเข้าสอนให้ตรงตามวิชาเอก 3) จัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอนเพื่อให้ไม่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อผู้สอนและผู้เรียน 4) สนับสนุนครูให้เอาใจใส่ในการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น 5) ครูเอาใจใส่ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ 6) ครูจัดกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนรู้จักพิจารณาและวิเคราะห์ในการเรียนการสอน

3.3 สื่อการเรียนการสอน ประกอบด้วย 1) จัดครูผู้สอนที่มีความพอใจและความรักในการสอนเข้าอบรมการจัดทำสื่อการเรียนการสอนและการจัดทำสื่อต่างๆ 2) บำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอนให้อยู่ในสภาพดีด้วยความอดทนต่อปัญหาและอุปสรรค 3) มีความขยันอดทนในการนำนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในการเรียนการสอน 4) มีใจใส่ในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนอยู่ประจำ 5) ตรวจสอบและติดตามประเมินผลการใช้สื่อการเรียนการสอน 6) พิจารณาจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการผลิตสื่อการเรียนการสอนด้วยความโปร่งใส สุจริต ตรวจสอบได้ 7) ตรวจสอบและติดตามประเมินผลการใช้สื่อการเรียนการสอน

3.4 การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ประกอบด้วย 1) ครูมีความพอใจในการวัดผลและประเมินผล 2) ประชุมชี้แจงให้ครูเข้าใจในระเบียบการวัดและประเมินผล 3) มีความขยันวางแผนการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนตลอดการปีการศึกษา 4) จัดครูให้สร้างเครื่องมือวัดผลโดยให้ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ด้วยความอดทน 5) ครูเอาใจใส่นำผลการวัดผลและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน 6) พิจารณาให้ครูเข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล 7) หมั่นติดตามและตรวจสอบเอกสารเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ พบผลการวิจัยที่สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในภาพรวม พบว่า มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้งหมด โดยเรียงลำดับจากด้านที่มากไปหาด้านน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน และด้านสื่อการเรียนการสอน ซึ่งการนำหลักการเรียนการสอนทั้ง 4 ประการนี้มาทำการวิจัยในครั้งนี้ นับว่าเป็นการใช้องค์ประกอบที่มีความสมบูรณ์ สอดคล้องกับแนวคิดของปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นการจัดกิจกรรมในการเรียนรู้ เช่น การใช้สื่อการสอน การจัดกิจกรรมระหว่างสอน การทดสอบ เป็นต้น รวมทั้งความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูในการให้ความช่วยเหลือ แนะนำแก่ผู้เรียนในด้านต่างๆ รวมทั้งการให้กำลังใจให้ความรักและความเอาใจใส่ และยังสอดคล้องกับแนวคิดของสมิตร คุณานุกร (2528) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีต่างๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการไปตามเป้าหมายที่หลักสูตรต้องการ แนวทางการจัดกิจกรรมหรือการสอนย่อมแตกต่างกันตามสภาพและลักษณะธรรมชาติของเนื้อหาวิชา ผู้สอนจะต้องรู้จักเลือกใช้วิธีสอนและสื่อการเรียนรู้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของวี จันทะนาม (2557) ที่ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม 4 องค์ประกอบหลักได้แก่ 1) การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ 2) การจัดการเรียนการสอน 3) การบริหารการเรียนการสอน 4) การวัดและประเมินผล สอดคล้องกับงานวิจัยของคัมภีร์ สุดแท้ (2553) ที่ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กมีองค์ประกอบย่อย คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การวางแผนด้านวิชาการ 3) การเรียนการสอนและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 4) การพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ 5) การวัดผลประเมินผล สอดคล้องกับงานวิจัยของเพชริน สงค์ประเสริฐ (2550) ที่ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมมีการกิจขอบข่ายงานวิชาการในสถานศึกษา ประกอบด้วยการพัฒนาหลักสูตร การวัดผลประเมินผล การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา

2. วิธีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ตามหลักพุทธบริหาร การศึกษาแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประกอบด้วยวิธีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนทั้ง 4 ด้าน ตามหลักอิทธิบาท 4 ซึ่งการนำหลักพุทธธรรม คือ หลักอิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้น นับว่าเป็นการสังเคราะห์หลักธรรมที่มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน เพราะหลักอิทธิบาท 4 เป็นธรรมที่จะทำให้ประสบความสำเร็จทุกประการ สอดคล้องกับทีสุชีพ ปุญญานุภาพ (2541) ได้กล่าวว่า อิทธิบาท 4 ข้อปฏิบัติที่ให้บรรลุถึงความสำเร็จ (Low of Success) และเป็นคุณให้บรรลุ ความสำเร็จ 4 อย่าง ได้แก่ ฉันทะ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น วิริยะ ความเพียร จิตตะ เอาใจใส่ วิมังสา ใช้ปัญญาพิจารณาสอบสวน และสอดคล้องกับแนวคิดของวิทย์ วิศทเวทย์ และเสถียรพงษ์ วรรณปก (2544) ที่กล่าวว่า อิทธิบาท 4 ได้แก่ ฉันทะ คือ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น วิริยะ คือ ความเพียรหมั่นประกอบสิ่งนั้น จิตตะ คือ ความเอาใจใส่ใฝ่สิ่งนั้น และวิมังสา คือ การหมั่นตรองพิจารณาเหตุผลในสิ่งนั้น

3. แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ตามหลักพุทธบริหาร การศึกษาแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นผลจากศึกษาเอกสารและผลการ

สัมภาษณ์เกี่ยวกับหลักการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ 4 ด้าน คือ หลักสูตรการเรียนการสอน การจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน โดยนำมาบูรณาการกับหลักอิทธิบาท 4 คือ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพคุณภาพในการจัดและพัฒนาศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยนำมาการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ เพิ่มประสิทธิภาพคุณภาพในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ซึ่งหลักอิทธิบาท 4 ประการนี้ นับว่าเป็นหลักธรรมที่ส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพแก่การบริหารงานวิชาการได้จริง สอดคล้องกับแนวคิดของสอดคล้องกับงานวิจัยของพระวุฒิพงษ์ ถาวรจิตโต (รักเรียน) (2553) ที่ผลการวิจัยพบว่า การนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีการนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญมี บุญเอี่ยม (2544) ที่ผลการวิจัยพบว่า พนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ตมีการนำหลักอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานให้ประสบความสำเร็จโดยอาศัย แรงจูงใจภายนอกการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้คือต้องสร้างฉันทะให้เกิดขึ้นในใจเป็นเบื้องต้นก่อนเพื่อให้ เกิดความชอบที่จะทำงานนั้นๆ จากนั้นต้องใช้วิริยะเพื่อที่จะอดทนต่ออุปสรรคต่างๆ ที่จะทำงานนั้น บรรลุเป้าหมายในขณะทำงานต้องมีจิตตะ คือความตั้งใจและเอาใจใส่ในงานมีความรับผิดชอบในงานที่ทำและสุดท้ายใช้วิมังสา คือการพิจารณาไตร่ตรองงานที่ทำอย่างรอบคอบมีการตรวจตราสอบข้อบกพร่องเพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของชาติรี แนวจำปา (2552) ที่ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรมีการประยุกต์ใช้อิทธิบาท 4 ได้แก่ ด้านฉันทะ ด้านวิริยะ ด้านจิตตะ และด้านวิมังสาในการปฏิบัติหน้าที่โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยเป็นแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ตามหลักพุทธบริหารการศึกษาแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ให้ดีขึ้น โดยวิธีการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมในการเรียนรู้ เช่น การใช้สื่อการสอน การจัดกิจกรรมระหว่างสอน การทดสอบเป็นต้น รวมทั้งความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูในการให้ความช่วยเหลือ และแนะแนวแก่ผู้เรียน นำมาบูรณาการกับหลักพุทธบริหารการศึกษา ที่เป็นหลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน คือ อิทธิบาท 4 อันเป็นหลักธรรมที่ช่วยให้บรรลุความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ 1) ฉันทะ เต็มใจทำ 2) วิริยะ แะ่งใจทำ 3) จิตตะ ตั้งใจทำ 4) วิมังสา เข้าใจทำ ประกอบด้วย

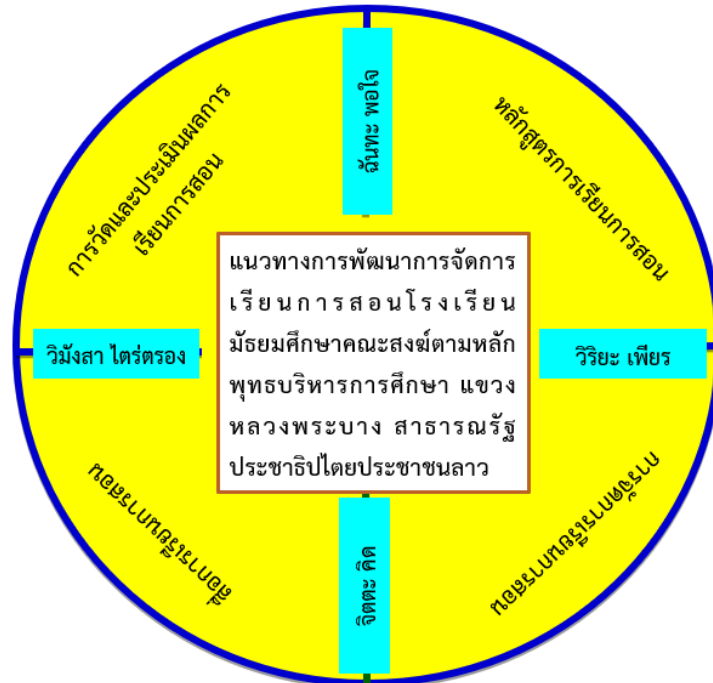
1. หลักสูตรการเรียนการสอน เป็นแผนโครงการที่กำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลไว้ล่วงหน้าอย่างมีแบบแผนเพื่อเป็นแนวทางสำหรับครู ผู้บริหารในการจัดประสบการณ์ต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาในทุกด้าน

2. การจัดการเรียนการสอน เป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนดซึ่งต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ของผู้สอน

3. สื่อการเรียนการสอน เป็นวิธีการของเครื่องมือที่จัดทำขึ้น เพื่อใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งมีสาระที่เป็นประโยชน์ ต่อประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรกำหนดไว้

4. การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน เป็นกระบวนการที่ให้ผู้สอนให้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่แสดงถึงพัฒนาการความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน รวมทั้งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ดังแสดงภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การวิจัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านที่ 4 หลักสูตรการเรียนการสอน พบว่า อันดับสุดท้าย คือ หลักสูตรมีเนื้อหาสาระในการเรียนรู้ที่เหมาะสม ดังนั้น จึงควรพัฒนาหลักสูตรเพื่อเนื้อหาสาระในการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน สิ่งแวดล้อม ชุมชน และสังคม

1.2 สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านที่ 2 การจัดการเรียนการสอน พบว่า อันดับสุดท้าย คือ เน้นการจัดการเรียนรู้โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนทั้งในห้องและนอกห้องเรียน ดังนั้น จึงควรส่งเสริมให้ครูได้มีการจัดการเรียนรู้โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมอย่างเป็นประจำทุกคาบเรียนทั้งในการเรียนทั้งในห้องและนอกห้องเรียน

1.3 สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านที่ 3 สื่อการเรียนการสอน พบว่า อันดับสุดท้าย คือ ใช้สื่อ e-learning มาช่วยเสริมให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงควรส่งเสริมอบรมพัฒนาครูให้เป็นผู้มีความสามารถในการใช้และการผลิตสื่อ e-learning เพื่อเป็นอุปกรณ์ส่งเสริมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.4 สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านที่ 4 การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน พบว่า อันดับสุดท้าย คือ มีการทบทวนเนื้อหา หรือเฉลยข้อสอบ เพื่อให้นักเรียนสามารถเข้าใจมากขึ้นดังนั้นจึงควรมีการส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินทุกครั้งมาการทบทวนเนื้อหา หรือเฉลยข้อสอบทุกครั้งและให้มากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยโดยเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักพุทธธรรมข้ออื่นๆ เช่น อริยสัจ 4 พรหมวิหาร 4 สัมปยุตธรรม 7 อปทานิยธรรม 7 เป็นต้น

2.2 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนเชิงพุทธบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้านเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ กรมจัดตั้งและพนักงาน. (2558). **กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (ฉบับปรับปรุง)**. นครหลวงเวียงจันทน์: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ กรมจัดตั้งและพนักงาน. (2560). **แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติ ปี 2559-2567**. นครหลวงเวียงจันทน์: กระทรวงศึกษาธิการ.
- คัมภีร์ สุดแท้. (2553). **การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก**. คุชภินิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- โครงการสนับสนุนการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). **หนังสือรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (ฉบับปรับปรุง)**. นครหลวงเวียงจันทน์: โครงการสนับสนุนการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ชาติรี แนวจำปา. (2552). **การประยุกต์ใช้อธิบัท 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ไชกร ปัญญาทอง. (2555). **การติดตามการดำเนินการใช้หลักสูตรวิทยาสตรธรรมชาติชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 คริสต์ศักราช 2010 โรงเรียนมัธยมศึกษาสมบูรณ์ของรัฐสังกัดนครหลวงเวียงจันทน์ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญมี บุญเอี่ยม. (2544). **ศึกษาการนำอิทธิบัท 4 ไปใช้ในการทำงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.
- พรรคประชาชนปฏิวัติลาว. (2554). **มติของประชุมใหญ่ ครั้งที่ 9 ของพรรคประชาชนปฏิวัติลาว**. นครหลวงเวียงจันทน์: สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.
- พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต). (2543). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระวุฒิพงษ์ ถาวรจิตโต (รักเรียน). (2553). **การนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ในการปฏิบัติงาน: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เพชริน สงค์ประเสริฐ. (2550). **การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- รวี จันทะนาม. (2557). **รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนขนาดเล็ก**. ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- วิทย์ วิศทเวทย์ และเสถียรพงษ์ วรรณปก. (2544). **หนังสือเรียนวิชาพระพุทธศาสนาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5**. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์.
- ศูนย์กลางแนวลาสร้างชาติ. (2541). **ธรรมนูญปกครองสงฆ์ลาว**. นครหลวงเวียงจันทน์: โรงพิมพ์ชาวหนุ่ม.
- สุชีพ ปุญญานุภาพ. (2541). **คุณลักษณะพิเศษแห่งพระพุทธศาสนา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมิตร คุณานุกร. (2528). **หลักสูตรและการสอน**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.